

Vejledning om erstatningsordninger for uddannelsessøgende m.fl.

Kapitel 1

Indledning

Oversigt over reglerne

Denne vejledning beskriver hvorledes de uddannelsessøgende m.fl. er sikret i tilfælde af en personskade opstået under et uddannelsesforløb eller under praktisk erhvervsorientering, vejledning eller opkvalificering. Uddannelsessøgende m.fl. dækker bredt, idet der også er medtaget erhvervsvejledningssøgende, som deltager i praktisk erhvervsorientering m.v., der er omfattet af bekendtgørelse om statens erhvervsorientering for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v., samt personer, som deltager i virksomhedspraktik, vejledning og opkvalificering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats.

Der er ingen samlet offentlig erstatningsordning, som sikrer uddannelsessøgende kan få erstatning for følger af en personskade opstået i forbindelse med et uddannelsesforløb.

De uddannelsessøgende kan ikke ligestilles med arbejdstagere (lønmodtagere), som er sikret i tilfælde af en personskade efter lov om arbejdsskadesikring, idet denne lov sikrer arbejdstagere (lønmodtagere) i tilfælde af tilskadekomst ved udførelse af et arbejde for en arbejdsgiver.

Nogle uddannelsessøgende vil dog under visse betingelser være sikret direkte efter lov om arbejdsskadesikring – se kapitel 2. B.1 b om nyttekriteriet (for skolen – under skoleophold) og kapitel 3.B.1 c om nyttekriteriet (for arbejdsgiver – under praktik i virksomhed).

Denne vejlednings primære formål er at beskrive den række af særlige erstatningsordninger, der er etableret i lovgivningen til sikring af de uddannelsessøgende. Disse særlige erstatningsordninger er fortrinsvis etableret i forbindelse med erhvervsuddannelserne m.v., og giver ret til ydelser efter arbejdsskadesikringsloven, hvis skaden skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold (værkstedundervisning) – se nærmere om definitionen af undervisning under arbejdspladslignende forhold (værkstedundervisning) i kapitel 2. A. 2 g.

I vejledningen skelnes der mellem dækning under skoleophold og under praktik i en virksomhed.

Som udgangspunkt er dækning under skoleophold beskrevet i en særlig statslig erstatningsordning og begrænset til undervisning under arbejdspladslignende forhold – se kapitel 2. Dækning under praktik følger som udgangspunkt direkte af arbejdsskadesikringsloven med praktikværten som sikringspligtig arbejdsgiver – se kapitel 3. Der er dog modifikationer til begge udgangspunkter.

Kapitel 2 og 3 indeholder først en beskrivelse af de særlige erstatningsordninger og derefter en beskrivelse af de tilfælde, hvor lov om arbejdsskadesikring finder direkte anvendelse. Begge kapitler er endvidere opdelt efter finansieringsformen - statsfinansierede eller arbejdsgiverfinansierede ordninger.

Anmeldelse af en skade foretages som udgangspunkt af den uddannelsesinstitution eller den arbejdsgiver, hvor skaden er indtrådt. Se nærmere under kapitel 2 og 3 i tilknytning til de enkelte erstatningsordninger.

De forskellige ydelser efter lov om arbejdsskadesikring er beskrevet i kapitel 4.

Lov om arbejdsskadesikring og de særlige erstatningsordninger for uddannelsessøgende m.fl. er primært geografisk afgrænset til skader opstået i Danmark. Vejledningen indeholder i kapitel 5 en kort beskrivelse af muligheden for dækning i udlandet.

I enkelte tilfælde vil der være mulighed for, at en person kan være omfattet af flere erstatningsordninger. Kapitel 6 indeholder en beskrivelse af valg af én erstatningsordning blandt flere mulige.

I vejledningen er der med mindre skrift medtaget uddybende afsnit om de særlige erstatningsordninger, blandt andet om tidligere dækningsområder.

Kapitel 2

Undervisning i skole

A. Særordninger - lov om arbejdsskadesikring er ikke direkte anvendelig

1. Skoleophold (arbejdsgiver betaler)

1.a Erstatning efter lov om erhvervsuddannelser § 66, stk. 1

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Elev er under *skoleophold*, der er omfattet af en uddannelsesaftale, omfattet af den ordning vedrørende arbejdsskadeforsikring, som efter loven om arbejdsskadeforsikring (nu lov om arbejdsskadesikring) gælder for praktiktiden. «

Der opstilles en lovbestemt formodning om, at elever med en uddannelsesaftale under deres deltagelse i arbejdet på uddannelsesvirksomheden er medarbejdere i arbejdsskadesikringslovens forstand. De modtager løn for deres arbejde og er direkte omfattet af arbejdsskadesikringslovens § 2, og virksomheden er sikringspligtig arbejdsgiver efter arbejdsskadesikringslovens § 48.

Denne sikringsdækning er efter bestemmelsen udvidet til også at omfatte de skoleophold, der er knyttet til uddannelsen, når der udbetales løn under opholdet.

Ordningen omfatter elevs færden mellem praktikvirksomhed og skole og både værkstedsundervisning og teoretisk undervisning. Dækningen under skoleopholdet er således mere omfattende end den dækning, der ydes elever, der er omfattet af den fastsatte statsfinansierede erstatningsordning i lov om erhvervsuddannelser § 66, stk. 2, som alene omfatter undervisning under arbejdspladslignende forhold, jf. nedenfor under kapitel 2. A. 2 c .

Lov om erhvervsuddannelser er trådt i kraft den 1. januar 1991. Samtidig er lærlingeloven ophævet.

1.b Erstatning efter lov om landbrugsuddannelser § 19, stk. 1

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Elev er under skoleophold, der er omfattet af en uddannelsesaftale, omfattet af den ordning vedrørende arbejdsskadeforsikring, som efter loven om arbejdsskadeforsikring (nu lov om arbejdsskadesikring) gælder for praktiktiden. «

Bestemmelsen har samme ordlyd som § 66, stk. 1, i lov om erhvervsuddannelser. Der henvises til det, som er nævnt ovenfor.

Lov om landbrugsuddannelser er trådt i kraft den 1. januar 1992.

1.c Den Sociale Ankestyrelses principielle afgørelse af 4. november 1980

Den Sociale Ankestyrelse har i en afgørelse af 4. november 1980 indtaget det principielle standpunkt, at elever under den teoretiske undervisning på skole er omfattet af virksomhedens arbejdsskadesikring, hvis eleverne under skoleopholdet modtager løn fra virksomheden efter en uddannelsesaftale.

Principafgørelsen svarer til de erstatningsordninger, der er indført ved lov om erhvervsuddannelser § 66, stk. 1, og lov om landbrugsuddannelser § 19, stk. 1.

1.d I tilfælde af skade

Skade omfattet af de erstatningsordninger, der er nævnt i dette afsnit 1 om skoleophold, skal anmeldes af virksomheden til dennes forsikringsselskab, jf. bekendtgørelse nr. 931 af 5. november 2003 om regler for anmeldelse af ulykkestilfælde.

Forsikringsselskabet sender sagen til Arbejdsskadestyrelsen, der træffer afgørelse om anerkendelse og eventuel erstatning.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

2. Særlige erstatningsordninger vedrørende undervisning under arbejdspladslignende forhold (andre end arbejdsgiver betaler)

2.a Erstatningsordning efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser § 30

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Under ophold på uddannelsesinstitutioner er deltagere i arbejdsmarkedsuddannelser, der ikke er omfattet af en arbejdsgivers sikringspligt efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade (nu lov om arbejdsskadesikring), berettiget til ydelser efter reglerne i lov om sikring mod følger af arbejdsskade (nu lov om arbejdsskadesikring). Retten til ydelser omfatter skader, der er pådraget som følge af undervisning under arbejdspladslignende forhold. Udgifterne til ydelser afholdes af staten.«

Loven træder i kraft den 1. januar 2004.

Bestemmelsen sikrer deltagere i arbejdsmarkedsuddannelser ret til ydelser efter lov om arbejdsskadesikring, hvis deltagerne kommer til skade i forbindelse med undervisning under arbejdspladslignende forhold. Om begrebet undervisning under arbejdspladslignende forhold og anmeldelse se kapitel 2. A. 2 g nedenfor.

Deltagere i arbejdsmarkedsuddannelserne var før 1. januar 2004 omfattet af en erstatningsordning efter aktstykke nr. 13 af 24. oktober 1990. Ordningen dækkede ulykker under værkstedsundervisning for kursister, der ikke havde en arbejdsgiver, og som var på efteruddannelse efter lov om arbejdsmarkedsuddannelse på erhvervsskoler eller videregående uddannelsesinstitutioner.

Før 1. januar 2003 var der to forskellige erstatningsordninger, dels den ovennævnte aktstykkeordning fra 1990, dels statens erstatningsordning for kursister under undervisning på AMU-centre fra 1953, der dækkede både teoretisk og praktisk undervisning på AMU-centre.

Ordnningen fra 1953 havde således et bredere anvendelsesområde end aktstykkeordningen, der alene dækkede værkstedsundervisning.

1953-ordningen bortfaldet, ved udgangen af 2002 i forbindelse med gennemførelse af den enstrengede institutionsstruktur for AMU-centre og erhvervsskoler ved lov nr. 418 af 6. juni 2002 om institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Det er skadestidspunktet, der afgør, hvilken erstatningsordning der finder anvendelse. Deltagere i arbejdsmarkedsuddannelser på AMU-centre, som er kommet til skade inden den 1. januar 2003, er derfor omfattet af den indtil 31. december 2002 gældende 1953-ordning, også selv om anmeldelsen af skaden først er udfærdiget eller behandles efter 1. januar 2003.

2.b Lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser § 22

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Loven om arbejdsskadebortfald (nu lov om arbejdsskadesikring) finder tilsvarende anvendelse for så vidt angår elever eventuelle skader under uddannelserne, der skyldes undervisning under arbejdslignende forhold. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler staten.«

Bestemmelsen sikrer elever i uddannelserne til højere handelseksamen (hhx) og højere teknisk eksamen (htx) i forbindelse med skader, der skyldes undervisning under arbejdslignende forhold. Om begrebet undervisning under arbejdspladslignende forhold og anmeldelse se kapitel 2. A. 2 g nedenfor.

Loven trådte i kraft den 1. januar 1991.

2.c Lov om erhvervsuddannelser § 66, stk. 2

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Med hensyn til elever skader under skolepraktik eller andre skoleophold end dem, der er nævnt i stk. 1 finder loven om arbejdsskadebortfald (nu lov om arbejdsskadesikring) tilsvarende anvendelse, for så vidt skaden skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler staten.«

Bestemmelsen sikrer elever i erhvervsuddannelser, der ikke har en uddannelsesaftale, i forbindelse med skader, der skyldes undervisning under arbejdslignende forhold. Om begrebet undervisning under arbejdspladslignende forhold og anmeldelse se kapitel 2. A. 2 g nedenfor.

Loven trådte i kraft den 1. januar 1991.

Den tidligere erstatningsordning efter aktstykke nr. 42 af 28. oktober 1987 for efg-elevs tilskadekomst under værkstedsundervisning i basisåret bortfaldt ved ikrafttrædelsen af lov om erhvervsuddannelse, der ophævede lov om erhvervsfaglige grunduddannelser og overtog erstatningsordningen.

2.d Lov om landbrugsuddannelser § 19, stk. 2

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Med hensyn til elever skader under andre skoleophold end dem, der er nævnt i stk. 1, finder loven om arbejdsskadebortfald (nu lov om arbejdsskadesikring) tilsvarende anvendelse, for så vidt skaden skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler staten.«

Bestemmelsen sikrer elever i landbrugsuddannelser, der ikke har skaffet sig en uddannelses-aftale, i forbindelse med skader, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Om begrebet undervisning under arbejdspladslignende forhold og anmeldelse se kapitel 2. A. 2 g nedenfor.

Loven trådte i kraft den 1. januar 1992.

2.e Lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. § 9

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Med hensyn til elever skader under skoleophold finder lov om sikring mod følger af arbejdsskade (nu lov om arbejdsskadesikring) anvendelse, hvis skaden skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold. Risikoen med hensyn til disse skader påhviler skolerne efter de sædvanlige regler herom.«

Bestemmelsen sikrer elever i erhvervsgrunduddannelse i forbindelse med skader, der skyldes undervisning under arbejdspladslignende forhold.

Loven trådte i kraft den 1. august 1993.

Om begrebet undervisning under arbejdspladslignende forhold og anmeldelse for så vidt angår uddannelsesinstitutioner inden for Undervisningsministeriets område omfattet af statens selvforsikringsordning, se kapitel 2. A. 2 g nedenfor.

Uddannelsesinstitutioner uden for Undervisningsministeriets område, eller som i øvrigt ikke er omfattet af statens selvforsikringsordning, må selv betale eller tegne forsikring.

2.f Lov om produktionsskoler § 19

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Deltagere på produktionsskoler, der kommer til skade som følge af undervisning under arbejdspladslignende forhold, er berettiget til ydelser efter reglerne i lov om sikring mod følger af arbejdsskade (nu lov om arbejdsskadesikring). Udgifterne til ydelser afholdes af staten.

Stk. 2. Ordningen efter stk. 1 omfatter de deltagere, der udløser statstilskud efter denne lov, og de deltagere, for hvem skolen opkræver betaling efter lov om betaling for udgifter til uddannelse i forbindelse med aktivering m.m. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om ordningen.«

Bestemmelsen sikrer deltagere omfattet af bestemmelsens stk. 2 i forbindelse med undervisning under arbejdspladslignende forhold.

Om begrebet undervisning under arbejdspladslignende forhold og anmeldelse se kapitel 2. A. 2 g nedenfor.

Der blev pr. 1. januar 1999 indsat en bestemmelse om en tilsvarende erstatningsordning i dagældende lov om daghøjskoler og produktionsskoler m.v. Denne ordning blev erstattet af den nugældende i lov om produktionsskoler pr. 1. januar 2000.

2.g I tilfælde af skade

2.g.1 Erstatningsordningerne vedrørende de erhvervskompetencegivende uddannelser m.v

Fælles for de i kapitel 2. A. 2 a.- 2 e. nævnte fem erstatningsordninger er, at de alene dækker en nærmere afgrænset personkreds, og at der stilles krav til den aktivitet, den tilskadekomne har været beskæftiget med.

Anmeldelse efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser § 30, lov om de erhvervs-gymnasiale uddannelser § 22, lov om erhvervsuddannelser § 66, stk. 2, og lov om landbrugsuddannelser § 19, stk. 2, sendes til Undervisningsministeriet.

Anmeldelse efter lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. § 9 skal kun sendes til Undervisningsministeriet, hvis skolen/uddannelsesinstitutionen er omfattet af statens selvforsikringsordning under Undervisningsministeriet, jf. nærmere kapitel 2. A. 2 e ovenfor.

Anmeldelse til Undervisningsministeriet skal ske på særlige anmeldesskemaer, der findes på Undervisningsministeriets hjemmeside på adressen: www.uvm.dk. Det bemærkes, at Arbejdsskadestyrelsens og Arbejdstilsynets Det Elektroniske Anmeldesystem (EASY) ikke kan bruges ved anmeldelse vedrørende disse erstatningsordninger.

Undervisningsministeriet har nærmere beskrevet proceduren i forbindelse med anmeldelse og kriteriet »arbejdspladslignende forhold« i afsnit »E.3.3. Særlige erstatningsordninger for uddannelsessøgende« i Retningslinjer for administration af statens selvforsikringsordning vedrørende statsinstitutioner, institutioner for erhvervsrettet uddannelse, Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser på Undervisningsministeriets ressortområde, der findes på Undervisningsministeriets hjemmeside på adressen: www.uvm.dk

Det er Undervisningsministeriet, som afgør, om der er tale om en anmeldelse omfattet af en af de i kapitel 2. A. 2 a – 2 e nævnte erstatningsordninger. Hvis en anmeldt skade er omfattet af en erstatningsordning, behandles den i overensstemmelse med lov om arbejdsskadesikring, herunder bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 931 af 5. november 2003 om videresendelse af anmeldelser til Arbejdsskadestyrelsen.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelser kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Derimod kan Undervisningsministeriets afgørelse om, hvorvidt en anmeldelse er omfattet af de nævnte erstatningsordninger, ikke indbringes for anden myndighed.

2.g.2 Erstatningsordning vedrørende produktionsskolerne

Den i kapitel 2. A. 2 f nævnte erstatningsordning dækker alene en nærmere afgrænset personkreds, og der stilles krav til den aktivitet, som den tilskadekomne har været beskæftiget med.

Anmeldelse efter lov om produktionsskoler § 19 skal altid sendes til Undervisningsministeriet.

Anmeldelse til Undervisningsministeriet skal ske på særlige anmeldesskemaer, der findes på Undervisningsministeriets hjemmeside på adressen: www.uvm.dk. Det bemærkes, at Arbejdsskadestyrelsens og Arbejdstilsynets Det Elektroniske Anmeldesystem (EASY) ikke kan bruges ved anmeldelse vedrørende denne erstatningsordning.

Undervisningsministeriet har udsendt bekendtgørelse nr. 683 af 11. juli 2000 om indhold og tilrettelæggelse af produktionsskoletilbud m.v. Kapitel 5 i denne bekendtgørelse vedrører anmeldelse af deltageres skade som følge af undervisning under arbejdspladslignende forhold.

Med hensyn til begrebet arbejdspladslignende forhold har Undervisningsministeriet oplyst, at det vil bero på en konkret vurdering i hver enkelt sag, om denne betingelse er opfyldt. Skader i forbindelse med teoretisk undervisning og idrætsundervisning og skader, som opstår under pauser, opfylder eksempelvis ikke betingelsen. Yderligere er det en betingelse,

at skaden er en »følge« af selve undervisningen, hvorfor skader på grund af for eksempel slagsmål mellem deltagerne ikke er omfattet af erstatningsordningen.

Det er Undervisningsministeriet, som afgør, om der er tale om en anmeldelse omfattet af erstatningsordningen efter lov om produktionsskoler § 19. Hvis en anmeldt skade er omfattet af en erstatningsordning, behandles den i overensstemmelse med lov om arbejdsskadesikring, herunder bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 931 af 5. november 2003 om videresendelse af anmeldelser til Arbejdsskadestyrelsen.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelser kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Derimod kan Undervisningsministeriets afgørelse om, hvorvidt en anmeldelse er omfattet af de nævnte erstatningsordninger, ikke indbringes for anden myndighed.

3. Øvrige særlige erstatningsordninger (andre end arbejdsgiver betaler)

3.a Deltagere i tilbud om vejledning og opkvalificering, jf. lov nr. 439 af 29. marts 2008 om en aktiv beskæftigelsesindsats § 113

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, at staten i jobcentret og kommunen betaler erstatning ved en persons tilskadekomst under deltagelse i tilbud efter kapitel 10 og 11, herunder at det ved personens tilskadekomst under deltagelse i tilbud efter kapitel 10 er en betingelse for erstatning, at skaden ikke er dækket af anden forsikring. Erstatningen udredes efter reglerne i lov om sikring mod følger af arbejdsskade (nu lov om arbejdsskadesikring).«

Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1590 af 13. december 2007 om erstatning m.m. ved deltagelse i tilbud om vejledning og opkvalificering og tilbud om virksomhedspraktik.

Loven trådte i kraft den 1. juli 2003.

Det følger af bekendtgørelsen, at deltagere i tilbud om vejledning og opkvalificering er sikret efter denne bekendtgørelse, hvis personen ikke efter andre regler er berettiget til erstatning m.m. efter lov om arbejdsskadesikring. Der er således ingen tvivl om, at deltagerne er sikret, blot kan sikringen skyldes, at personen udfører nyttefuldt arbejde for en arbejdsgiver, se nedenfor under kapitel 3. B. 1 b.

Det er henholdsvis staten i jobcentret og kommunen, der betaler for erstatning ved en persons tilskadekomst under deltagelse i tilbud om vejledning og opkvalificering. Hvis nyttekriteriet er opfyldt, henhører skaden under arbejdsgiverens almindelige arbejdsskadesikring.

3.a.1 I tilfælde af skade

En skade skal anmeldes, hvis den tilskadekomne anmoder om det, eller skaden antages at kunne begrunde krav efter arbejdsskadesikringsloven.

Anmeldelsen skal foretages af den skole eller det uddannelsessted, hvor skaden er indtruffet, og sker på en anmeldeblanket, der kan rekvireres på www.jobnet.dk eller ved henvendelse til jobcentret.

Skaden anmeldes til det jobcenter, der har givet tilbuddet om vejledning og opkvalificering, eller til opholdskommunen på skadetidspunktet, afhængig af hvem der har givet tilbuddet om vejledning og opkvalificering.

Staten i jobcentret henholdsvis kommunen sender anmeldelsen videre til Arbejdsskadestyrelsen, der træffer afgørelse, om skaden er omfattet af arbejdsskadedefinitionen i arbejdsskadesikringsloven, og om den tilskadekomne har krav på erstatning m.v.

Det er Arbejdsskadestyrelsen, der vurderer, om skaden hører under særordningen eller direkte under arbejdsskadesikringen. Arbejdsskadestyrelsens afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

3.b Studerende på skoleskibe eller på kurser, jf. lov nr. 226 af 22. april 2002 om maritime uddannelser § 18

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Såfremt der på skoleskibe eller på kurser, der afvikles under arbejdspladslignende forhold, som led i en grunduddannelse, overgår studerende ulykker, kan der udredes erstatning efter reglerne i lov om sikring mod følger af arbejdsskade (nu lov om arbejdsskadesikring). «

Loven trådte i kraft 1. maj 2002 og afløste lov om søfartsuddannelser.

Det følger af bestemmelsen, at studerende på grunduddannelse om bord på skoleskibe eller på kurser, der afvikles under arbejdspladslignende forhold, vil være omfattet af lov om arbejdsskadesikring.

Ordningen administreres af Søfartsstyrelsen, og det forudsættes, at de enkelte uddannelsesinstitutioner selv tegner relevante arbejdsskadeforsikringer.

Bestemmelsen er en videreførelse af en lignende bestemmelse i lov om søfartsuddannelser. Denne bestemmelse omfattede også elever på skoleskibet »Danmark « og øvelsesskibet »Hans Chr. Andersen « . Bes Bestemmelsen omfattede endvidere skibe under Erhvervsministeriet, som anvendes i forbindelse med uddannelse af fiskere.

Den tidligere bestemmelse nævnte specifikt brandkurser. Efter Søfartsstyrelsens opfattelse var der tænkt på et 1-dags kursus i brand- og eksplosionsbekæmpelse på grundstadiet i søfartsuddannelsen og et senere udvidet 3-dages kursus ved styrmands- og skippereksamen.

3.b.1 I tilfælde af skade

Uddannelsesinstitutionen anmelder en skade til forsikringsselskabet, hvor der er tegnet arbejdsskadeforsikring. Efter de almindelige regler efter lov om arbejdsskadesikring sendes sagen videre til Arbejdsskadestyrelsen.

Arbejdsskadestyrelsen tager stilling til, om skaden er omfattet af skadedefinitionen/arbejds-skadebegreberne, og om den tilskadekomne har krav på erstatning.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

B. Lov om arbejdsskadesikring er direkte anvendelig

1. Direkte omfattet med skolen som arbejdsgiver:

1.a Medarbejder på skolen

Det forekommer, at eleven anses som medarbejder ved skolen og derfor er omfattet af skolens lovpligtige arbejdsskadesikring. Det er for eksempel tilfældet, når eleven deltager i skolepatrulje- eller ledsageordninger for de yngre elever, udfører ærinder for skolen eller går til hånd for lærerkollegiet med kaffe- og teservering og opvask.

1.b Nytteskriteriet (for skolen)

Under visse former for aktivitetsudøvelse, der indgår som led i skoleundervisningen, kan eleven efter et nyttekriterium være omfattet af skolens lovpligtige arbejdsskadesikring. Det er tilfældet, hvor elevens aktivitet medfører en økonomisk fordel for skolen, for eksempel hvis eleven i forbindelse med undervisningen fremstiller produkter, der afsættes eller anvendes af skolen (levnedsmidler, beklædningsgenstande, redskaber), eller udfører reparations- eller vedligeholdelsesarbejde på skolens bygninger og arealer og derved sparer skolen for udgifter til anden arbejdskraft.

1.c I tilfælde af skade

Anmeldelse sker i de to ovennævnte situationer efter de almindelige anmelderegler. Skolen har sikringspligt og pligt til at anmelde skader. Anmeldelsen sendes til skolens forsikringsselskab, der sender anmeldelsen videre til Arbejdsskadestyrelsen, som tager stilling til, om skaden er omfattet af skadesdefinitionen/arbejdsskadebegreberne, og om den tilskadekomnes har krav på erstatning.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

2. Direkte omfattet via egen arbejdsgiver (ophold på skole ligestillet med arbejde for egen arbejdsgiver)

2.a Arbejdsgiverens interesse (medarbejderen er sendt på skole af sin arbejdsgiver)

En medarbejder kan undertiden være omfattet af sin arbejdsgivers arbejdsskadesikring under en uddannelse på en skole, alene ud fra arbejdsgivers interesse heri. Det er tilfældet, hvis arbejdsgiveren sender medarbejderen på skole for at gennemføre en uddannelse, der forbedrer medarbejderens kvalifikationer. Der kræves en klar arbejdsgiverinteresse i uddannelsen. Er sigtet med uddannelsen hovedsagelig at forbedre medarbejderens aflønning eller avancementsmuligheder, vil medarbejderen ikke være omfattet af arbejdsgiverens arbejdsskadesikring under uddannelsen.

Fra Arbejdsskadestyrelsens praksis kan nævnes, at en landbrugsmedhjælper, der kom til skade under et traktorkursus, fik sin skade anerkendt under arbejdsgivers arbejdsskadesikring, hvorimod en skade, der overgik en Falck-piccoline under et kursus i sygetransport, som piccolinen gennemgik i avancementshensigt, ikke blev anerkendt under Falcks arbejdsskadesikring.

2.b I tilfælde af skade

I disse tilfælde har arbejdsgiveren pligt til at anmelde skaden til sit forsikringsselskab, der sender anmeldelsen videre til Arbejdsskadestyrelsen, som tager stilling til, om skaden er omfattet af skadesdefinitionen/arbejdsskadebegreberne, og om den tilskadekomnes har krav på erstatning.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

Kapitel 3

Praktik i virksomhed

A. Særordning

Særlige erstatningsordninger vedrørende praktik (andre end arbejdsgiver betaler)

1.a Statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v.

Statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v. er reguleret i bekendtgørelse nr. 271 af 11. april 2003, der er blevet ændret ved bekendtgørelse nr. 618 af 27. juni 2003. Det tidligere AF-cirkulære nr. 8/90 af 21. marts 1990 er således ophævet med virkning fra 1. maj 2003.

Undervisningsministeriet har nærmere beskrevet formålet med, indholdet af og sagsbehandlingen i forbindelse med statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v. i »Vejledning til bekendtgørelse om statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v.«, der findes på Undervisningsministeriets hjemmeside på adressen: www.uvm.dk Der henvises til nævnte vejledning for nærmere oplysninger.

1.a.1 I tilfælde af skade

Anmeldesskemaer m.v til brug ved anmeldelse vedrørende ordningen findes på Undervisningsministeriets hjemmeside på adressen: www.uvm.dk Det bemærkes, at Arbejdsskadestyrelsens og Arbejdstilsynets Det Elektroniske Anmeldesystem (EASY) ikke kan bruges ved anmeldelse vedrørende denne erstatningsordning.

Det er Undervisningsministeriet, som afgør, om anmeldte skader er omfattet af statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v. Hvis en anmeldt skade er omfattet af erstatningsordningen, behandles den i overensstemmelse med lov om arbejdsskadesikring, herunder bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 931 af 5. november 2003 om videresendelse af anmeldelser til Arbejdsskadestyrelsen.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelser kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse. Derimod kan Undervisningsministeriets afgørelse om, hvorvidt en anmeldelse er omfattet af erstatningsordningen, ikke indbringes for anden myndighed.

1.b Deltagere i tilbud om virksomhedspraktik, jf. lovbekendtgørelse nr. 439 af 29. marts 2008 om en aktiv beskæftigelsesindsats § 113

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, at staten i jobcentret og kommunen betaler erstatning ved en persons tilskadekomst under deltagelse i tilbud efter kapitel 10 (vejledning og opkvalificering) og 11 (virksomhedspraktik), herunder at det ved personens tilskadekomst under deltagelse i tilbud efter kapitel 10 er en betingelse for erstatning, at skaden ikke er dækket af anden forsikring. Erstatningen udredes efter reglerne i lov om sikring mod følger af arbejdsskade (nu lov om arbejdsskadesikring).«

Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1590 af 13. december 2007 om erstatning m.m. ved deltagelse i tilbud om vejledning og opkvalificering og tilbud om virksomhedspraktik.

Loven trådte i kraft den 1. juli 2003. Der er med bekendtgørelsen skabt et samlet grundlag for alle i virksomhedspraktik, således at disse er sikret ret til erstatning i tilfælde af en skade.

Det følger direkte af bekendtgørelsen, at disse virksomhedspraktikanter er sikret efter denne bekendtgørelse, uanset om de udfører nyttefuldt arbejde for praktikværten (arbejdsgiveren).

Ordningen omfatter virksomhedspraktik efter § 113 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Det er henholdsvis staten i jobcentret og kommunen, der betaler for erstatning ved en persons tilskadekomst under deltagelse i virksomhedspraktik.

1.b.1 I tilfælde af skade

En skade skal anmeldes, hvis den tilskadekomne anmoder om det, eller hvis skaden antages at kunne begrunde krav efter arbejdsskadesikringsloven.

Anmeldelsen skal foretages af det praktiksted eller den virksomhed, hvor skaden er indtruffet, og sker på en anmeldeblanket, der kan rekvireres på www.jobnet.dk eller ved henvendelse til jobcentret.

Skaden anmeldes til det jobcenter, der har givet tilbuddet om virksomhedspraktik, eller til opholdskommunen på skadetidspunktet, afhængigt af, hvem der har givet tilbuddet om virksomhedspraktik.

Staten i jobcentret henholdsvis kommunen sender anmeldelsen videre til Arbejdsskadestyrelsen, der træffer afgørelse, om skaden er omfattet af arbejdsskadedefinitionen i arbejdsskadesikringsloven, og om den tilskadekomne har krav på erstatning m.v.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

B. Lov om arbejdsskadesikring

1. Praktik (arbejdsgiver betaler)

1.a SU-praktikanter m.fl. , jf. § 3, stk. 1, nr. 2 i arbejdsskadesikringsloven

Bestemmelsen har følgende ordlyd:

»Beskæftigelsesministeren fastsætter regler om, hvordan loven skal gælde for () uddannelsessøgende eller andre personer, der opholder sig på et uddannelsessted eller på en arbejdsplads som led i et uddannelses- eller praktikforløb m.v.«

Reglerne er fastsat i bekendtgørelse nr. 937 af 26. november 2003 om arbejdsskadesikring af uddannelsessøgende m.fl.

Enhver uddannelsessøgende er sikret under praktik, som de pågældende skal deltage i som led i en uddannelse, der er godkendt som støtteberettiget efter lov om Statens Uddannelsesstøtte eller er udbudt efter regler med hjemmel i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. eller lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne. Praktikken skal være et led i uddannelsesplanen og formidlet eller godkendt af skolen eller uddannelsesinstitutionen inden for rammerne af uddannelsen.

Denne lovhjemlede og vidt dækkende sikringsordning for skole- og uddannelsessøgende i praktikforløb skal ses i sammenhæng med nyttekriteriet, se kapitel 3. B. 1 c nedenfor. Ordningen betyder, at disse praktikanter er dækket, selv om de ikke opfylder nyttekriteriet. Hvis nyttekriteriet samtidig er opfyldt, så er der tale om dobbeltdækning, se nærmere under kapitel 6.

1.b Uddannelsesaftaler

Hvis der er indgået en uddannelsesaftale mellem den skole- og uddannelsessøgende og en virksomhed, vil eleven i arbejdsskadesikringslovens forstand være antaget til arbejde og dermed omfattet af lovens § 2 med virksomheden som sikringspligtig arbejdsgiver. Elevens faktiske værdi som arbejdskraft er uden betydning.

Som eksempler på disse situationer kan nævnes elever - efter lov om erhvervsuddannelser og lov om landbrugsuddannelser - med en uddannelsesaftale.

1.c Nyttekriteriet

Uddannelsessøgende, som er i frivillig praktik hos en arbejdsgiver, kan være omfattet af lov om arbejdsskadesikring. Det kan lade sig gøre, hvis pågældende i den konkrete situation opfylder det såkaldte nyttekriterium.

Ved nyttekriteriet forstås en praksis, hvorefter arbejdsskadesikringsloven finder anvendelse, hvis den tilskadekomne ved skaden enten direkte erstatter anden nødvendig arbejdskraft eller rent faktisk bidrager til virksomhedens produktion i et ikke uvæsentligt omfang.

Nyttekriteriet vil således typisk være opfyldt, hvor praktikanten gennem en længere periode har udført sine arbejdsopgaver selvstændigt og uden nævneværdig overvågning og hertil eventuelt har opnået en arbejdsrutine gennem tidligere erhvervsbeskæftigelse.

Består praktikken på den anden side nærmest i observation, praktisk undervisning fra virksomhedens side eller meget beskeden og kortvarig arbejdsydelse fra praktikantens side, vil praktikanten ikke være omfattet af virksomhedens arbejdsskadesikring.

Personer, der deltager i tilbud om vejledning og opkvalificering efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, vil i det omfang, dette måtte foregå hos en arbejdsgiver, kunne være omfattet af dennes forsikring, hvis der konkret sker en skade under aktiviteter, der kan betegnes som nyttefuldt arbejde for arbejdsgiveren.

Inden indførelse af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats pr. 1. juli 2003 var personer, der udførte arbejde for en arbejdsgiver som led i aktivering eller revalidering, kun omfattet i tilfælde af opfyldelse af nyttekriteriet. Disse personer er nu omfattet, uanset om nyttekriteriet er opfyldt, når der er tale om virksomhedspraktik – se kapitel 3. A. 1 b.

Disse personer er således omfattet af § 2 i lov om arbejdsskadesikring, hvis de i den konkrete skadesituation kan siges at have udført arbejde for arbejdsgiveren.

Det bemærkes, at den frivillige praktik skal ses i modsætning til statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering, praktik i forbindelse med en SU-berettiget uddannelse og virksomhedspraktik, idet der efter disse 3 ordninger altid vil være dækning, uanset om vedkommende opfylder nyttekriteriet.

1.d I tilfælde af skade

Sikringspligten påhviler den offentlige eller private arbejdsgiver, hvor praktikken finder sted.

Skader skal anmeldes af praktikværten/arbejdsgiveren til dennes forsikringsselskab, der sender sagen videre til Arbejdsskadestyrelsen, som tager stilling til, om skaden er omfattet af skadesdefinitionen/arbejdsskadebegreberne, og om den tilskadekomne har krav på erstatning.

Arbejdsskadestyrelsens afgørelse kan indbringes for Den Sociale Ankestyrelse.

Kapitel 4

Erstatningsformer

Alle erstatningsordninger sikrer den tilskadekomne skole- eller uddannelsessøgende erstatning efter reglerne i lov om arbejdsskadesikring. Der kan herefter blive tale om følgende ydelser:

Erstatning for tab af erhvervsevne, når skaden har medført bortfald eller nedsættelse af evnen til at skaffe sig indtægt ved arbejde på minimum 15 procent eller derover. Ved 100 procent erhvervsevnetab betales der en årlig ydelse på 4/5 af et årslønsgrundlag, der er fastsat i loven, og som reguleres hver 1. januar. Årsindtægten fastsættes efter et skøn, når særlige forhold gør sig gældende, for eksempel når indtægten har varieret gennem det forudgående år. Hvis tilskadekomne er under 18 år eller under uddannelse, kan der ved fastsættelsen tages hensyn til den erhvervsindtægt, pågældende kunne forventes at få efter det fyldte 18. år eller efter uddannelsens afslutning, hvis skaden ikke var sket. I loven er der fastsat et mindstebeløb.

Ved mindre tab udbetales der forholdsmæssigt mindre ydelser. Hvis erhvervsevnetabet fastsættes til under 50 procent, udbetales erstatningen som hovedregel som et engangseløb.

Når der foreligger særlige omstændigheder, kan Arbejdsskadestyrelsen træffe en midlertidig afgørelse om erstatning for tab af erhvervsevne.

Godtgørelse for varigt mén er en økonomisk kompensation for de ulemper, skaden fremover vil medføre i den daglige tilværelse. Godtgørelsen fastsættes i almindelighed i overensstemmelse med Arbejdsskadestyrelsens tabel over méngrader, der går ud fra skadens medicinske følger. Erhvervs- og indtægtsmæssige forhold er således uden betydning. Der ydes godtgørelse for skader, der har medført et varigt mén på 5 procent eller derover. Godtgørelsen ydes som et engangseløb.

Betaling af sygebehandling m.m. Mens erstatningssagen er under behandling, betales udgifter til sygebehandling og transport i forbindelse hermed. Udgifterne godtgøres dog kun i det omfang, de ikke kan betales efter sygesikringsloven eller sygehusloven. Endvidere kan den tilskadekomne, medens sagen er under behandling, få betalt udgifter til hjælpemidler, der er nødvendige på grund af skaden, for eksempel proteser, briller, kontaktlinser og høreapparater. I denne forbindelse bemærkes, at skader på sådanne hjælpemidler anses for personskaade, og at udgifterne til reparation eller nyanskaffelse derfor godtgøres den tilskadekomne. De fremtidige udgifter til helbredelse, optræning og hjælpemidler kan ligeledes betales i form af et engangseløb.

Overgangseløb ved dødsfald. Hvis den tilskadekomne dør som følge af skaden, har en efterladt ægtefælle eller samlever, som levede med afdøde i ægteskabslignende forhold, ret til et overgangseløb én gang for alle. I særlige tilfælde kan beløbet også tilkendes andre efterladte.

Herudover kan der ydes *erstatning for tab af forsørger* til en efterladt ægtefælle eller samlever, som afdøde forsørgede helt eller delvist. Erstatningen gives som en løbende ydelse, der udgør 30 procent af afdødes årsløn, dog højst 30 procent af det allerede nævnte maksimale årslønsgrundlag. Ydelsen løber i perioder fra 1 til 10 år, alt efter omfanget af den tabte forsørgelse.

Afdødes børn får hver 10 procent af afdødes årsløn i årlig ydelse, maksimalt dog 40 procent til alle børn tilsammen. Det er en betingelse, at afdøde havde forsørgelsespligt overfor børnene. Ydelsen løber til barnets fyldte 18. år, men kan forlænges til det fyldte 21. år, hvis barnet er under uddannelse.

Andre personer, som afdøde forsørgede helt eller delvist, kan også få erstatning for tab af forsørger.

Erstatningsordningerne giver alene erstatning for personskaade og ikke skade på private ejendele, for eksempel beklædning, ure, cykler og knallerter, selv om skaden sker i forbindelse med uddannelsen.

Efter lov om arbejdsskadesikring kan der ikke ydes godtgørelse for svie og smerte eller tabt arbejdsfortjeneste.

I det omfang, den tilskadekomne eller de efterladte er berettiget til erstatning efter lov om arbejdsskadesikring, nedsættes erstatningskrav mod en skadevolder, der er ansvarlig for personskaaden.

Endelig kan der ydes en særlig *godtgørelse til efterladte*, hvis dødsfaldet er forvoldt forsætligt eller ved grov uagtsomhed. Det er en betingelse, at de efterladte stod afdøde særligt nær. Godtgørelsens størrelse er afhængig af karakteren af skadevolderens handling og den lidelse eller krænkelse, som må antages at være påført den eller de efterladte. Der er tale om en ny erstatningsform indført med arbejdsskadereformen pr. 1. januar 2004.

Kapitel 5

Dækning i udlandet

Dækningen efter lov om arbejdsskadesikring og de ovenfor nævnte særlige erstatningsordninger gælder aktiviteter, der finder sted i Danmark. I et vist omfang finder danske regler dog også anvendelse uden for Danmark.

For de uddannelsessøgende m.fl. kan dette være aktuelt under praktikforløb eller ved undervisning under arbejdspladslignende forhold, i det omfang dette måtte foregå i udlandet. Derimod er studieture af almindelig og kulturel karakter ikke omfattet, men er ligestillet med almindelig undervisning, som ikke er dækket af en generel eller særlig sikringsordning.

Det skal dog i den sammenhæng bemærkes, at dér hvor lov om arbejdsskadesikring finder direkte anvendelse, for eksempel for elever med en uddannelsesaftale, er der en udvidet dækning. For eksempel er disse elever dækket under studieture og

lignende i udlandet, i det omfang disse er arrangeret af uddannelsesinstitutionen (eller arbejdsgiver) som led i uddannelsen. Dette svarer til, at »almindeligt ansatte« er dækket under arrangementer, kurser m.m. arrangeret af deres arbejdsgiver.

1. Særlige erstatningsordninger (undervisning)

Det er Undervisningsministeriets opfattelse, at i det omfang undervisningen i henhold til den pågældende uddannelseslov kan gennemføres i udlandet, finder særordningerne også anvendelse ved skader opstået i udlandet. Det drejer sig om de særlige erstatningsordninger efter lov om arbejdsmarkedsuddannelser § 30, lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser § 22, lov om erhvervsuddannelser § 66, stk. 2, lov om landbrugsuddannelser § 19, stk. 2, lov om erhvervsgrunduddannelse m.v. § 9, og lov om produktionskoler § 19.

2. Praktik

Tre bestemmelser har betydning i forbindelse med praktik i udlandet.

1. § 3, nr. 3 i bekendtgørelse om statens erstatningsordning for deltagere i praktisk erhvervsorientering m.v., som har følgende ordlyd:

»Ved praktisk erhvervsorientering m.v. forstås efter denne bekendtgørelse ulønnede aktiviteter i form af virksomhedsbesøg eller erhvervspraktik, der ()

foregår i en virksomhed her i landet eller i udlandet på grundlag af en udsendelse fra den pågældende virksomhed her i landet eller på et dansk registreret skib.«

Praktisk erhvervsorientering kan således både foregå i Danmark og i udlandet.

2. § 2, stk. 1, 1. pkt. i lov om arbejdsskadesikring, som har følgende ordlyd:

»Personer, der ansættes til at udføre arbejde her i landet for en arbejdsgiver, er berettigede efter denne lov, jf. §§ 5-7. «

Heraf fremgår klart, at lov om arbejdsskadesikring bygger på et territorialprincip, det vil sige, at den som hovedregel alene dækker følger af skader, der er sket i Danmark.

3. § 3, stk. 2, i lov om arbejdsskadesikring, som har følgende ordlyd:

»Arbejdsskadestyrelsens direktør fastsætter regler om, hvordan loven skal gælde for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet i arbejdsgiverens tjeneste. «

Sådanne regler er fastsat i Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse nr. 853 af 20. oktober 2003 om arbejdsskadesikring for personer, der udsendes til midlertidigt arbejde i udlandet.

Efter bekendtgørelsens § 3 vil praktikanter i en her i landet hjemmehørende virksomhed, der udsendes til arbejde i udlandet for virksomheden, være omfattet af virksomhedens arbejdsskadesikring i de første 12 måneder af opholdet i det andet land.

Efter bekendtgørelsens § 1 og 2 gælder, at hvis udsendelsen sker til lande tilsluttet Europæisk Økonomisk Samarbejdsområde (EØS) eller i øvrigt til lande, med hvilke Danmark har truffet gensidig overenskomst om, i hvilket omfang bestemmelserne i lov om arbejdsskadesikring, eller den fremmede stats tilsvarende bestemmelser, skal anvendes, gælder de i forordning nr. 1408/71 henholdsvis overenskomstens fastsatte regler.

Efter disse regler vil den udsendte praktikanter være omfattet af den danske virksomheds arbejdsskadesikring i 12 måneder, der kan udstrækkes til 36 måneder inden for EØS-området. Efter disse fristers udløb finder opholdslandets regler anvendelse.

Ved udsendelse til et EØS-land bør der tages kontakt til Den Sociale Sikringsstyrelse, som står for attestation af dokumentation for, at vedkommende fortsat er socialsikret i Danmark i form af blanket E101. Ved forlængelse ud over 12 måneder skal blanket E102 udfyldes. Blanketterne fås ved henvendelse til Den Sociale Sikringsstyrelse, Landemærket 11, DK-1119 København K, tlf. 33 95 50 00. Blanketter kan også hentes på Den Sociale Sikringsstyrelsens hjemmeside www.dss.dk.

Særligt om praktikanter i Tyskland

Danmark og Tyskland har indgået en aftale om, at elever fra erhvervsskolerne, der som et led i uddannelsen skal i erhvervspraktik i Tyskland, kan forblive under dansk social sikring, herunder være sikret mod følgerne af arbejdsskade, under opholdet i Tyskland.

Aftalen omfatter elever på følgende uddannelser:

- elever efter lov om erhvervsuddannelser
- HXH- og HTX-elever i modul 2 i landbrugets grunduddannelse

For at forblive under dansk social sikring skal følgende betingelser være opfyldt:

- eleven udsendes af erhvervsskolen
- eleven må højst være i praktik i et år i Tyskland, hvilket skal fremgå af kontrakten
- tysk myndighed skal godkende, at eleven forbliver under dansk social sikring

Den Sociale Sikringsstyrelse skal kontaktes vedrørende blanketter, se ovenfor.

Cirius (praktik i udlandet), Fiolstræde 44, 1171 København K, tlf. 33 95 70 00, www.ciriusonline.dk, bistår eleverne med praktikopholdet og de tyske praktikværter med den nødvendige orientering om de danske regler, herunder om anmeldelse i tilfælde af skade.

Den tyske praktikvært er sikringspligtig arbejdsgiver og skal i tilfælde af skade anmelde denne til det forsikringselskab, hvor han har tegnet lovpligtig arbejdsskedeforsikring.

Kapitel 6

Valg af én erstatningsordning blandt flere mulige

Erstatningsordningerne er skabt over en længere årrække af flere forskellige offentlige myndigheder. En senere tilvejebragt erstatningsordning kan derfor overlape en allerede eksisterende. En skole- eller uddannelsessøgende, der er kommet til skade, kan derfor i særlige tilfælde være dækket af mere end en erstatningsordning.

Som eksempel kan nævnes følgende tilfælde: En kokkeelev, der er omfattet af lov om erhvervsuddannelser, men som ikke har sikret sig en uddannelsesaftale, kommer til skade under værkstedsundervisning på en teknisk skole. Skaden er sket i forbindelse med produktion af madvarer, som afsættes i skolens kantine.

Bestemmelsen i § 66, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser - personskade under værkstedsundervisning på skolen, som er nævnt under kapitel 2. A. 2 c, kan umiddelbart anvendes.

Eleven vil samtidig være omfattet af erstatningsordningen, der er nævnt under kapitel 2. B. 1 b, og som bygger på nyttekriteriet. Efter denne ordning ligestilles eleven forsikringsmæssigt efter lov om arbejdsskadesikring med skolens ansatte medarbejdere, og elevens skade er en arbejdsskade, der er dækket af skolens arbejdsskadesikring.

Princippet om *lex specialis*, hvor en særlig lovregel ofte må finde anvendelse frem for en almindelig, mere omfattende lovregel, ville umiddelbart føre til, at bestemmelsen i § 66, stk. 2, i lov om erhvervsuddannelser skulle finde anvendelse.

Heroverfor står det faktum, at særreglen netop er tilvejebragt for at supplere og ikke indsnævre dækningsområdet i lov om arbejdsskadesikring.

Det er Arbejdsskadestyrelsens opfattelse, at lov om arbejdsskadesikring primært skal finde anvendelse i tilfælde, hvor den tilskadekomne er dækket både af denne og af en særordning.

Den tidligere vejledning

Denne vejledning erstatter vejledning nr. 20 af 1. februar 2001 om erstatningsordninger for uddannelsessøgende m.fl.

Arbejdsskadestyrelsen, den 15. januar 2004

Anne Lind Madsen

/Ole Pontoppidan

Bilag 1

Oversigt over reglerne

<p>Undervisning i skole (kapitel 2) SÆRREGLER: Skoleophold: § 66, stk. 1 i lov om erhvervsuddannelser § 19, stk. 1 i lov om landbrugsuddannelser Den Sociale Ankestyrelses principielle afgørelse af 4. november 1980 Undervisning under arbejdspladslignende forhold: § 66, stk. 2 i lov om erhvervsuddannelser § 19, stk. 2 i lov om landbrugsuddannelser § 22 i lov om de erhvervsgymnasiale uddannelser til højere handelseksamen og højere teknisk eksamen § 9 i lov om erhvervsgrunduddannelser § 19 i lov om produktionsskoler § 30 i lov om arbejdsmarkedsuddannelser Vejledning og opkvalificering, jf. § 113 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats § 18 i lov om maritime uddannelser LOV OM ARBEJDSKADESIKRING: Medarbejder på skolen Nyttetkriteriet (for skolen) Kursusdeltager i arbejdsgivers interesse</p>	<p>Praktik i virksomhed (kapitel 3) SÆRREGLER: Deltagere i praktisk erhvervsorientering Virksomhedspraktik, jf. § 113 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats</p> <p>LOV OM ARBEJDSKADESIKRING: § 3, stk. 1, nr. 2 i lov om arbejdsskadesikring (SU-praktikanter) Uddannelsesaftaler (erhvervsuddannelser, landbrugsuddannelser, lærlinge m.fl.) Nyttetkriteriet (for arbejdsgiver), herunder frivillig praktik</p>
--	---

Bilag 2

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Indledning

Kapitel 2. Undervisning i skole

Kapitel 3. Praktik i virksomhed

Kapitel 4. Erstatningsformer

Kapitel 5. Dækning i udlandet

Kapitel 6. Valg af én erstatningsordning blandt flere mulige

Bilag A. Oversigt over reglerne